

Həsən Məmmədov – 80

❑ *Elə bil hər şey dünən baş vermişdi.*

Onunla tez-tez görüşərdik: çəkiliş pavyonlarında, kinostudiyanın dəhlizlərində, dublyaj studiyasında. Hər dəfə qarşılaşanda elə səmimi görüşərdi ki, elə bilərdin doğma bir insanla qarşılaşırsan. Sadə, səmimi insan idi Həsən Məmmədov. Onu sevirdilər, qəhrəmanları ilə hamının qəlbinə yol tapmışdı. Rollarını, çətin ki, sayıb qurtarmaq olsun. Ötən əsrin 60-cı illərindən çəkilən filmlərimizin əksəriyyətində onun yadda qalan rolları var. Aktyor bu rolları ilə kinomuzda şöhrət gətirdi. İndi o, aramızda yoxdur, amma qiymətli kino qəhrəmanları ilə bizimlədir. Yaşasaydı, bu il 80 yaşı tamam olacaqdı. Amma yubileyini onsuz keçirməli olduq.

Bu yubileyin keçirilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir ki, Həsən Məmmədov Azərbaycan kinosunun qızıl fondunu təşkil edən filmlərdə təkrar olunmaz ifa tərzii ilə ekran həyatı verdiyi parlaq karakterlər, həmçinin teatr səhnəsində canlandırıdığı surətlərlə ölkənin mədəniyyət xəzinəsini zənginləşdirmişdir. Fitri istedadlı sənətkarın böyük yaradıcılıq potensialını təcəssüm etdirən rəngarəng obrazlar qalereyası kinematografiyanın və teatr salnaməmizin mühüm nailiyyətlərindən olub gənc nəslin milli-mənəvi irsə ehtiram ruhunda tərbiyəsində əhəmiyyətli rol oynayır. Bax, bunlardır onun yaradıcılığının əsas məziyyətləri.

Onun rollarını xatırlatmaq istərdim. “Böyük dayaq”da Qaraş, “Arşın mal alan”da Əsgər, “Gün keçdi”də Oqtay, “Arxadan vurulan zərbə”də Qəmərlinski, “Bizi bağışlayın”da Nəriman, “Birisi gün gecə yarısı”nda Baba Əliyev, “İstintaq”da Murad, “Dədə Qorqud”da Dədə Qorqud, “Axırıncı aşırım”da Abbasqulu bəy Şadlinski, “Yeddi oğul istəram”da Bəxtiyar, “Bir cənub şəhərində” Murad... rolları ilə Azərbaycan kinosunun qızıl fondunu təşkil edən obrazlar qalereyası yaradıb. Xalq artisti Həsən Məmmədov “İstintaq” bədii filmindeki Murad roluna görə SSRİ Dövlət mükafatına, “Birisi gün gecə yarısı” ekran əsərindəki Baba Əliyev obrazına görə Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatına layiq görülüb. Aktyor “Yeddi oğul istəram” filmindeki roluna görə

Tofiq Kazımov kimi görkəmli sənətkarların qarşısında imtahan vermək asan olmasa da, gəncin çıxışı bəyənilmişdir.

olduq. Nəticədə cəmi 55 nəfər tələbə oldu. Rus Dram Teatrının baş rejissoru Məhərrəm Haşimov bizi öz kursuna qəbul etdi. Bizimlə imtahan verənlərdən, demək olar ki, heç kimi tanımırdım. Qəbul olunandan sonra yavaş-yavaş bir-birimizi tanımağa başladıq. O cümlədən də Həsən Məmmədovu tanıdım”. H.Məmmədov sonradan Azərbaycan teatr və kino sənətinin tanınmış və sevilən simalarına çevriləcək Eldəniz Zeynalov, Hacı Murad Yegizarov, Elmira Şabanova, Tofiq İsmayılov kimi gənclərlə birlikdə təhsil alırdı. R.Əzimov daha sonra deyir: “Eldəniz Zeynalov

ona kinoda ilk uğur gətirdiyinə və ilk rolu olduğuna görə Qaraşı çox sevirdi, Həm də özü kənddə böyüdüyündən Qaraş ona yaxın idi. Sonra neçə-neçə bir-birinə bənzəməyən, mənəvi keyfiyyətləri ilə fərqlənən insan obrazlarını yaratdı və tamaşaçılara sevdi.

Onun həyat yolu hamar olmayıb. Sovetlər dağılandan sonra kinomuzda yaranan böhran Həsən Məmmədovu da işsiz qoydu. Bu vəziyyət digər həmkarları kimi ona da pis təsir göstərmişdi. Onda da dostları köməyinə gəldilər. Xalq artisti Rafiq Əzimov o günləri xatırlayaraq deyir: “Biz Səttar

Onun qəhrəmanları da özünə bənzəyirdi

isə 1970-ci ildə respublika komsomolu mükafatı laureatı olub. Həsən Məmmədov ifa tərzii ilə ekran həyatı verdiyi parlaq karakterlər, həmçinin teatr səhnəsində oynadığı rollarla ölkənin kino xəzinəsini zənginləşdirib.

Həsən Məmmədov 1938-ci il noyabr ayının 22-də Salyanda doğulmuşdur. Burada 2 sayılı orta məktəbi 1956-cı ildə bitirmiş və Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) fizika-riyaziyyat fakültəsinə qəbul olunmuşdu. İkinci kursda universitetdən çıxmış və bir müddət müxtəlif teatrların yardımçı heyətində aktyorluq etmişdir. “Mən aktyor olmaq istəyirəm” deyən gənc Həsən 1958-ci ildə sənədlərini Teatr İnstitutuna vermişdi. Adil İsgəndərov, Mehdi Məmmədov,

Seçilən gənclərin sənət, rejissorluq, dramaturgiya, ümumiyyətlə teatr haqqında təsəvvürlərinin olub-olmaması yoxlanıldıqdan sonra onlar imtahana buraxılırdılar: “İmtahanda etüd göstərdin, şeir, təmsil deyirdin, səsin varsa, oxuyurdun, musiqi alətində çala bilirdinsə, çalırdın, rəqs bilirsənsə, rəqs edirdin, yəni bütün bunları oradakı müəllimlərin təklifi ilə edirdin” – deyə aktyorun dostu və həmkarı Rafiq Əzimov xatırlayır: “Münsiflər heyəti kimi imtahanda olan müəllimlərin hər biri öz qiymətini verirdi. Həmin əsas imtahanlardan keçənlərin adları divara vurulurdu. Biz kimlərin adlarının çıxacağını böyük intizarla gözləyirdik. O vaxt bütün institutda cəmi 33 nəfər oxuyurdu. 22 nəfər də biz daxil

bizimlə imtahan verməmişdi, yuxarı kursda oxuyurdu. Lakin hansısa şuluqluğuna görə kursda qalmışdı və institutu bizimlə bərabər qurtardı. Eldəniz Zeynalov, Həsən Məmmədov və mənəm təyinatımı Akademik Dram Teatrına verdilər.

Birinci kursda oxuyanda Həsən Məmmədov filmə çəkilməyə dəvət almışdı. Bu, hər aktyora nəşib olmayan xoşbəxtlik idi. İlk filmi isə “Böyük dayaq” oldu. Filmin rejissoru Həsəni tamaşada görmüşdü: “Toy komediyası”nı Azdramada oynayırdan sonra televiziyaadan dedilər ki, “gəlin, bu tamaşanı televiziyaada canlı yayımda oynayın”. Rejissor Həbib İsmayılov o vaxtlar “Böyük dayaq” filminin çəkilişinə hazırlaşdı, aktyor seçimləri edirdi. Evində oturub televiziyaaya baxdığı vaxt birdən Həsənin cavan, maraqlı sifətini görüb və axtardığını tapdığını qət edib. Həsəni kinostudiyaaya filmin sınaq çəkilişlərinə dəvət edib.

Həsəndən başqa həmin kursda oxuyan Murad Yegizarovu, Böyükə Kazımovu, Sabir Əhmədovu da bu filmə dəvət etmişdilər. Amma Həsəni seçdilər. Həsən Məmmədov baş rola təsdiq olundu. Film çox maraqla qarşılandı. “Böyük dayaq” filmindeki Qaraş rolundan sonra Həsən artıq tanındı və demək olar ki, hər il filmlərə dəvət almağa başladı. Həsən

Bəhlulzadə adına sərgi salonunda idik. Mədəniyyət naziri Polad Bülbüloğlu da oraya gəlmişdi. Həmin dönmə Həsənin çox ağır illəri idi. Mən dedim: “Həsən, heç olmasa teatra gəl, tamaşalarda, məşqlərdə göz qabağında olacaqsan, kino da çəkiləcək, səni çağıracaqlar. Polad Bülbüloğlu da burada-dır, get, ona de ki, mən teatra qayıtmaq istəyirəm. Həsənə Turabov da buradadır”. Dedi ki, mən necə deyim, belə demək ayıbdı. Dedim ki, indi sən işləmirsən, gedib ona desən, səni güllələməyəcəklər ki. Çəkinə-çəkinə, sıxıla-sıxıla Polad Bülbüloğluna yaxınlaşdı. Nazir onun sözlü adama oxşadığını görüb: “Nə məsələdir?” – deyə maraqlandı. “Polad müəllim, çəkilmirəm, boş qalmışam, bəlkə mən teatra qayıdım” – deyincə Polad Bülbüloğlu: “Turabov, bura gəl, Həsənin teatra əmrini ver” – dedi. Beləcə Həsən teatra qayıtdı. Bir neçə rol da oynadı. Amma kinosuz yaşaya bilmirdi. Ürəyi kinoda qalmışdı...”

Beləcə, ağırlı günlərini yaşayan Xalq artisti Həsən Məmmədov 2003-cü il avqustun 26-da dünyasını dəyişdi. Onu II Fəxri xiyabanda dəfn etdilər. Allah rəhmət eləsin!

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
“Xalq qəzeti”